

TALENT VOOR DE TOEKOMST

**Visie Lokaal Onderwijsbeleid Schouwen-Duiveland
2013 - 2019**

Colofon

Foto pagina 3 Het Welzijnshuis

Foto pagina 6 Koos Kids

Foto pagina 14 Koos Kids

Foto pagina 20 Beatrixschool

Inhoud

Voorwoord	5
1. Inleiding	7
2. Waar hebben en krijgen we mee te maken?	9
3. Visie en strategie voor 2013 - 2019	15
4. Hoe willen we dit bereiken?	21
5. Bijlagen	23
Bijlage 1 De spreiding van voorschoolse voorzieningen en het primair onderwijs over de gemeente	23
Bijlage 2 Voorschoolse voorzieningen	25
Bijlage 3 Scholen voor primair onderwijs	26
Bijlage 4 Voortgezet Onderwijs	28
Bijlage 5 Speciaal (basis)onderwijs	29
Bijlage 6 Prognose aantallen jeugdigen 0 tot en met 23 jaar	30
Bijlage 7 Prognoses kind- en leerlingaantallen	31
Bijlage 8 De educatieve partners	33
Bijlage 9 Gebruikte afkortingen	34

Voorwoord

U zult het met mij eens zijn als ik zeg dat goed onderwijs belangrijk is. Het biedt kinderen en jongeren de kans zich goed voor te bereiden op een plek in de samenleving en legt de basis voor zelfredzame burgers. Goed onderwijs is echter niet vanzelfsprekend. Dit vraagt veel van leerkrachten en docenten, schooldirecteuren en natuurlijk de kinderen en jongeren zelf en hun ouders. Voor goed onderwijs kan niet het onderwijs alleen zorgen. Ook alle partners rond de school hebben een belangrijke rol in een succesvolle schoolcarrière van ieder kind en iedere jongere.

Verschillende uitdagingen liggen voor ons. Veel van deze uitdagingen zijn niet eenvoudig en vragen lef en visie van scholen, bestuurders en alle partners daar omheen. Zo staan financiële middelen in deze tijd sterk onder druk, vraagt de bevolkingskrimp ons het huidige voorzieningenniveau kritisch te bekijken en is het voor de invoering van passend onderwijs en straks de transitie van de jeugdzorg een noodzaak om samen op te trekken. Niemand weet wat de toekomst precies gaat brengen, daarom is het belangrijk een visie, een koers te hebben.

Tij van de Toekomst kijkt vooruit naar de gemeente Schouwen-Duiveland in 2040. Vorig jaar heeft de gemeenteraad de opdracht gegeven om op basis hiervan een visie op lokaal onderwijsbeleid met het onderwijsveld te ontwikkelen. In dit document Talent voor de Toekomst – Visie Lokaal Onderwijsbeleid Schouwen-Duiveland 2013-2019 hebben we het over de toekomst van ons onderwijs op Schouwen-Duiveland. Om goed onderwijs te hebben, maar vooral ook om te behouden, is het van belang dat wij als gemeente hierin samen met onze educatieve partners optrekken. Daarvoor zullen we regelmatig met elkaar in gesprek gaan. Waar staan we, wat gaat er goed en wat moet er nog gebeuren.

Samenhang aanbrengen, samenwerken en draagvlak, dit zijn volgens mij de kernbegrippen en voorwaarden voor een succesvolle toekomst. We zijn het vast niet altijd met elkaar eens, iedereen heeft ook zijn eigen verantwoordelijkheden en ideeën. Maar samenwerking kent ook zijn voordelen. Juist nu is het van groot belang om met elkaar in gesprek te gaan en te blijven. Uiteindelijk is ons doel hetzelfde. Kwalitatief goed onderwijs dat bereikbaar en betaalbaar is en past bij de gemeente Schouwen-Duiveland en haar inwoners.

Het is mijn overtuiging dat een breed gedragen visie op het lokale onderwijsbeleid en structureel overleg, een Lokaal Educatieve Agenda, de juiste instrumenten zijn om samen de uitdagingen die voor ons liggen aan te gaan.

Wim Stouten
wethouder Onderwijs

De gemeenteraad van Schouwen-Duiveland heeft burgemeester en wethouders opdracht gegeven om een visie voor het lokale onderwijsbeleid op te stellen en een Lokaal Educatieve Agenda (LEA) in te richten. Dit is een vervolg op de door de raad vastgestelde strategische visie Tij van de Toekomst.

Deze opdracht is niet voor niets nu gegeven. Er liggen grote opgaven voor Schouwen-Duiveland. De ontwikkelingen in de bevolkingssamenstelling, verandering in wetgeving en uitbreiding van het aantal gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden, vraagt om kritisch te kijken naar ons zelf en de wijze waarop de samenleving moet worden ingericht. Deze complexe vraagstukken vragen om samenwerking, creativiteit en lef. Met deze visie wordt ingezet om ontwikkelingen in de toekomst niet af te wachten, maar juist nu al te anticiperen op de veranderingen die gaan komen.

Samen

Kwalitatief goed onderwijs, dat past bij de samenleving in Schouwen-Duiveland, is niet iets dat door één partij alleen kan worden georganiseerd. Partners hebben elkaar hierbij nodig. Daarom hebben wij ervoor gekozen de Visie Lokaal Onderwijsbeleid samen met educatieve partners en betrokkenen op te stellen. Het succesvol samenwerken kan alleen slagen als er draagvlak en betrokkenheid is van alle partijen. Deze visie op het lokale onderwijsbeleid is het resultaat van een proces waarin wij samen hebben gesproken over de ontwikkelingen die op dit moment spelen, maar ook de veranderingen waar wij in de toekomst mee te maken krijgen.

Ook al is Schouwen-Duiveland een eiland, wij werken ook intensief samen met andere gemeenten in de Oosterschelderegio en op provinciaal niveau. Vraagstukken, zoals bijvoorbeeld schoolverzuim, zijn te complex om alleen lokaal op te kunnen pakken. Wel wordt in de samenwerking altijd ingezet op behouden van het unieke lokale karakter van Schouwen-Duiveland.

Verantwoordelijkheden

Schoolbesturen, instellingen voor kinderopvang, (zorg)partners en gemeente hebben allemaal hun eigen verantwoordelijkheid. Zo zijn wij verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs, de leer- en kwalificatieplicht, het leerlingvervoer, het aanbod en de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie en het lokale (preventieve) jeugdbeleid. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de interne zorg aan leerlingen. Schoolbesturen worden hiervoor bekostigd door het Rijk. De gemeentelijke financiering is aanvullend en gericht op lokale prioriteiten.

Talent voor de Toekomst

De titel van de visie geeft aan waar het om gaat. Schouwen-Duiveland zit vol met talent. Het is de kunst dit talent te herkennen en te erkennen. Inzetten op de ontwikkeling van al deze talenten is goed voor de kinderen en jongeren zelf, de lokale economie en dus goed voor heel Schouwen-Duiveland. Deze onderwijsvisie richt zich op het bieden van kansen voor alle kinderen en jongeren om hun talenten maximaal te ontwikkelen.

De onderwerpen en ambities in deze onderwijsvisie zijn uiteraard in samenhang met de strategische visie van de gemeente Schouwen-Duiveland, Tij van de Toekomst, opgesteld. Goed onderwijs is de basis voor de toekomst. Het is een open deur, maar investeren in de jeugd is investeren in de toekomst van Schouwen-Duiveland. Kortom: Goed onderwijs zorgt voor een kansrijke toekomst!

Leeswijzer

De visie schetst de hoofdlijnen van het educatieve beleid voor de komende jaren. Op onderdelen zal een nadere uitwerking nodig zijn. Dit doen wij in samenspraak met onze partners. In hoofdstuk 2 schetsen wij een beeld van de huidige situatie op Schouwen-Duiveland en wordt ingegaan op de prognoses van de leerlingenaantallen. Ook gaan we kort in op relevante wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 schetsen we dan een beeld van hoe het onderwijs er op Schouwen-Duiveland idealiter uit zou zien. Dit leidt

tot de formulering van een aantal basisvoorwaarden, de ambities en kernthema's die de komende jaren op de gezamenlijke agenda staan. Tenslotte beschrijven en benoemen wij in hoofdstuk 4 de wijze van samenwerken hoe we de behaalde resultaten in beeld brengen. In de bijlagen kunt u meer achtergrondinformatie lezen die is gebruikt bij het opstellen van deze onderwijsvisie. Ook vindt u in bijlage 9 een lijst met afkortingen.

Waar hebben en krijgen we mee te maken?

2

In Tij van de Toekomst constateren wij dat een van onze belangrijkste opgaven ligt in het inspelen op de gevolgen van een veranderende bevolkingsopbouw. We wonen straks met aanzienlijk minder mensen op het eiland. Wij bewegen mee met deze ontwikkelingen. Bestrijden is niet effectief. Daarom richten wij onze strategie op een goede voorbereiding op deze veranderingen. Ook in het onderwijs is deze verandering zichtbaar. Hieronder leest u een schets van de huidige stand van zaken.

Onderwijsveld

Op Schouwen-Duiveland is een hoge concentratie van onderwijsvoorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar. Zo zijn er 30 locaties voor voorschoolse voorzieningen voor kinderen van 0 tot 4 jaar, verspreid over 10 van de 17 kernen. Het primair onderwijs heeft 26 vestigingen verspreid over 15 van de 17 kernen. Vijf scholen hebben minder dan 45 leerlingen. De verschillende denominaties zijn op het eiland goed vertegenwoordigd. Zo zijn er openbare, protestant christelijke, katholieke en reformatorische scholen. Ook is er een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal basis onderwijs en een Praktijkschool. Deze laatste is gevestigd bij de enige school voor het voortgezet onderwijs op Schouwen-Duiveland.

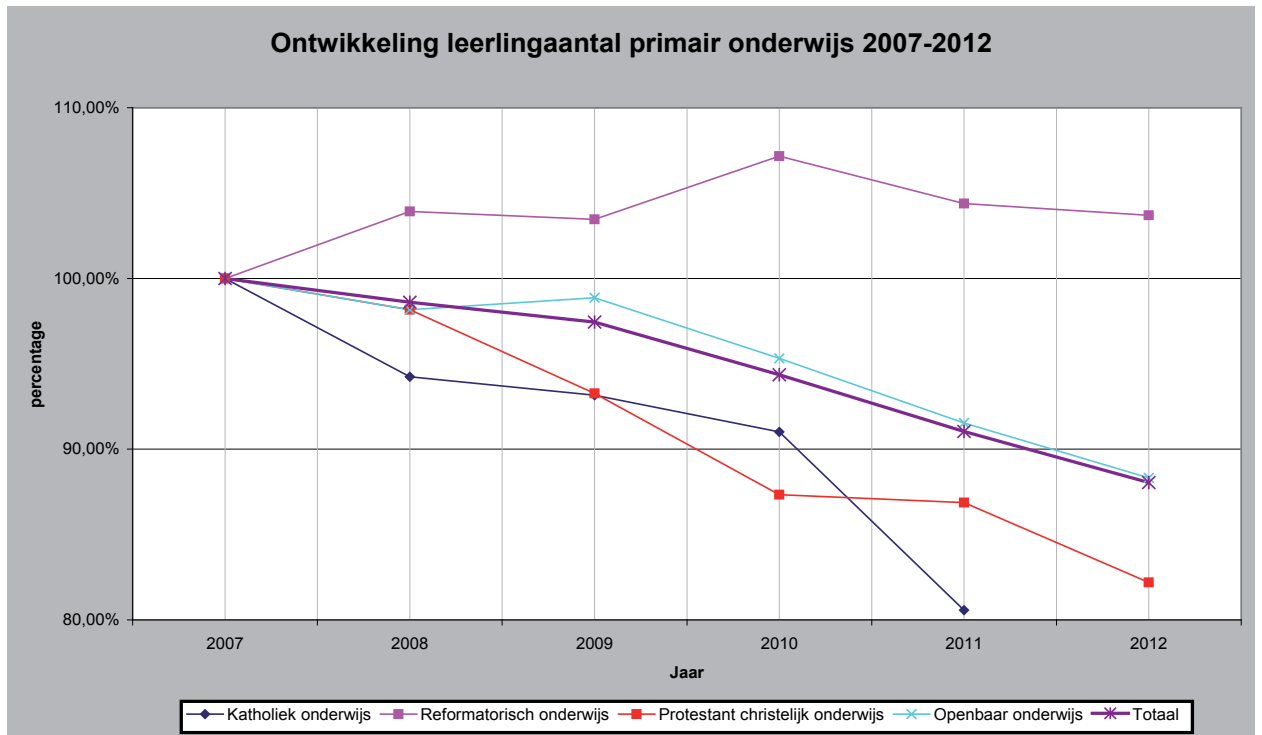
Schouwen-Duiveland heeft geen aanbod voor Middelbaar beroepsonderwijs en Hoger beroepsonderwijs. Er is een hogeschool in Vlissingen en een universitaire *academy* in Middelburg. Daarnaast zijn er instellingen voor voortgezet, middelbaar en hoger beroepsonderwijs en universiteiten buiten de provincie waar de jongeren van Schouwen-Duiveland gebruik van maken.

Aantallen jeugdigen

In 2011 had Schouwen-Duiveland 8522 inwoners in de leeftijd van 0 tot en met 23 jaar. Hiervan bezochten 541 kinderen voorschoolse voorzieningen, 2897 leerlingen gingen naar het primair onderwijs, 93 leerlingen gingen naar het speciaal (basis) onderwijs, 25 leerlingen naar de praktijkschool en 1104 leerlingen zaten op het voortgezet onderwijs.

Daling leerlingaantallen

Wij hebben net als de hele provincie Zeeland te maken met bevolkingskrimp. Deze bevolkingskrimp is ook terug te zien in de terugloop van het aantal leerlingen. Tussen 2007 en nu is het totale aantal leerlingen in het basisonderwijs met bijna 12% gedaald. Opvallend is dat het reformatorisch onderwijs tussen 2007 en 2010 een groei van ruim 7% liet zien. In 2011 en 2012 is het aantal leerlingen wel afgenomen met bijna 4%. Zonder het reformatorisch onderwijs mee te rekenen, betekent dit voor het overige basisonderwijs dat de daling sinds 2007 zelfs op ruim 14% uitkomt.

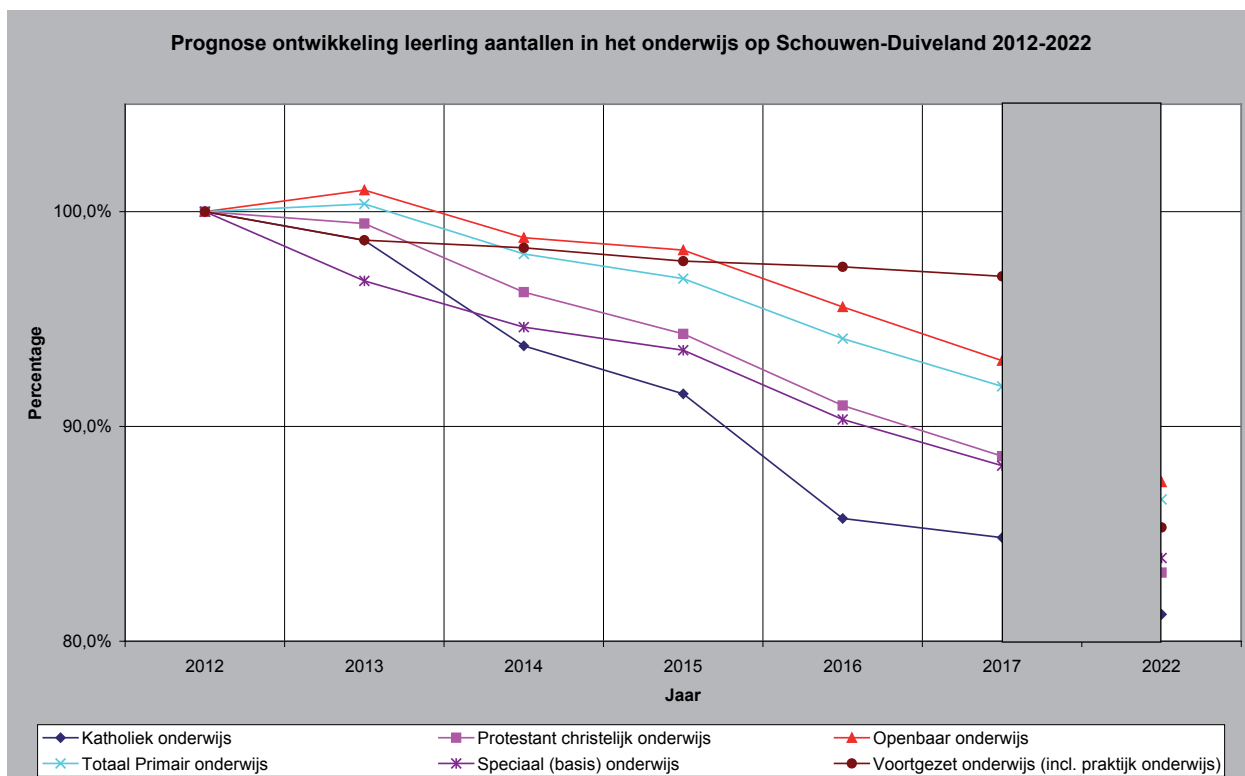
Grafiek 1: Deze grafiek laat de ontwikkeling zien van het aantal leerlingen in het primair onderwijs uitgesplitst naar denominatie vanaf 2007. (zie ook bijlage 3)

Het aantal leerlingen op het voortgezet onderwijs op Schouwen-Duiveland is de laatste twee jaar met ongeveer 8% gegroeid. Deze cijfers zijn gebaseerd op de zogenaamde oktobertellingen van het ministerie van OCW.

De prognose

De krimp zet door, zo ook de daling van het aantal leerlingen. Voor het basisonderwijs op Schouwen-Duiveland wordt tot 2017 een verdere daling van ruim 8% verwacht en tot 2022 van zelfs bijna 14%. De verwachte daling is het sterkst in het katholiek onderwijs. Een daling van 20% in 2017 oplopend tot 23% in 2022. De daling in het reformatorisch onderwijs is het minst sterk, maar nog steeds oplopend tot 8% in 2022. Ook het voortgezet onderwijs krijgt met de krimp te maken. Tot 2017 is de verwachting dat het leerlingaantal stabiel blijft, maar daarna loopt de daling op tot 13% in 2022.

Voor de kinderopvang is geen prognose bekend. Er is wel een prognose van het aantal twee en drie jarigen in Schouwen-Duiveland dat een beroep kan doen op de voorschoolse voorzieningen. Dit aantal daalt tot 2017 met 7% oplopend tot 10% in 2022.

Grafiek 2: Deze grafiek laat de prognose zien van de ontwikkeling van het aantal leerlingen in het onderwijs op Schouwen-Duiveland. In het grijze vak in de grafiek is wordt in tegenstelling tot de gegevens ervoor een periode van 5 jaar weergegeven. (zie ook bijlage 7)

Initiatieven

Samen met scholen en andere betrokken partners ondernemen wij al verschillende initiatieven om in te spelen op de daling van het aantal leerlingen. Eén van deze initiatieven is het realiseren van brede schoolvoorzieningen. Hiermee zetten wij samen in op een kwalitatief goed en breed onderwijsaanbod voor kinderen op Schouwen-Duiveland. De samenwerking is nog in een beginfase en richt zich op dit moment vooral op de realisatie van het gebouw. De brede school initiatieven zijn tot nu toe gestart vanuit de visie en het perspectief en de mogelijkheden van de eigen organisatie. De ernst van de ontwikkeling in het aantal leerlingen is nu echter zo actueel dat alle partners het besef hebben dat de gevolgen van deze daling alleen maar in verregaande samenwerking kunnen worden aangepakt.

De Pontes Scholengroep, locatie Pieter Zeeman, wil in de toekomst een volwaardige VO vestiging in de gemeente in stand te houden. Om dit te kunnen realiseren moet de school een omvang hebben van ongeveer 1000 leerlingen. Op dit moment werkt het onderwijs al samen met de muziekschool, theaterschool en bibliotheek, waardoor de gebouwen gemeenschappelijk gebruikt en geëxploiteerd worden. Dit bespaart de partijen kosten en biedt de school kansen een aantal belangrijke extra voorzieningen in het lesprogramma op te nemen. De gemeente faciliteert deze samenwerking met financiële middelen en huisvesting.

Onderwijsvoorzieningen

Op het gebied van onderwijs zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor de kwaliteit en het geven van onderwijs. Wij hebben een belangrijke taak in het faciliteren en financieren van een aantal onderwijsvoorzieningen, zoals voor- en vroegschoolse educatie en de preventie en zorg in het onderwijs.

Voor- en vroegschoolse educatie

Sinds augustus 2010 is de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) van kracht. Hiermee zijn wij verantwoordelijk voor een dekkend aanbod van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) in de voorschoolse periode. VVE richt zich op het voorkomen danwel aanpakken van taal- en ontwikkelingsachterstand om zo de startcondities van doelgroepkinderen te verbeteren. Dit is een

belangrijke voorwaarde voor het succesvol in- en doorstromen in het basisonderwijs. Voorschoolse educatie vindt plaats in de kinderopvang en vroegschoolse educatie in groep 1 en 2 van het basisonderwijs.

In de afgelopen jaren hebben wij samen met onze partners grote stappen gezet om voor Schouwen-Duiveland een kwalitatief hoogwaardig en dekkend aanbod van voor-en vroegschoolse educatie te ontwikkelen dat voldoet aan de wettelijke eisen. Nog niet alle scholen maken gebruik van de programma's hiervoor. Het monitoren van deze programma's is een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Zorg en preventie

Schouwen-Duiveland kent een bovenschools Zorg AdviesTeam (ZAT) voor het primair onderwijs. In een ZAT stemmen onderwijs en zorgpartners de specifieke ondersteuningsbehoeften voor leerlingen af. Alle scholen voor primair onderwijs, behalve de reformatorisch scholen maken hier gebruik van. Zij hebben in hun interne zorgstructuur een overleg opgenomen waaraan onder andere een orthopedagoog en een schoolmaatschappelijkwerker deelnemen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) neemt deel aan het ZAT. Het CJG biedt laagdrempelige preventieve en curatieve hulp en advies aan opvoeders en jeugdigen. Het voortgezet onderwijs heeft een eigen ZAT. De ZAT's worden door ons gesubsidieerd. De lijnen tussen school en zorgaanbieders zijn kort en direct en de afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg wordt systematisch afgestemd.

Passend onderwijs

Met ingang van 1 augustus 2014 treedt de Wet passend onderwijs in werking. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van deze wet. Basisscholen, scholen voor speciaal (basis)onderwijs en scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs werken samen in samenwerkingsverbanden aan de opdracht een dekkend ondersteuningsaanbod voor alle leerlingen in de regio te realiseren.

De schoolbesturen krijgen een zorgplicht. Zorgplicht betekent dat scholen ervoor moeten zorgen dat iedere leerling die op hun school zit, of zich bij hun school aanmeldt, een passende onderwijsplek binnen het samenwerkingsverband krijgt. Het schoolbestuur moet eerst kijken wat de school zelf kan doen. Als de school zegt dat de leerling beter naar een andere school kan gaan, moet de school zelf zorgen dat daar ook een goede plek is. Schouwen-Duiveland valt binnen het samenwerkingsverband Oosterschelderegio. Het reformatorisch onderwijs valt onder een landelijk samenwerkingsverband, waarbinnen de Zeeuwse regio met eigen beleidsruimte functioneert. Als het gaat om het in stand houden van het voorzieningenniveau van onderwijs en zorg voor jeugdigen raakt dit direct aan onze gemeentelijke taken.

Transitie Jeugdzorg

Op dit moment is de zorg voor jeugdigen en de verantwoordelijkheid hiervoor verdeeld over verschillende sectoren, zoals provincie, zorgverzekeraars, rijksoverheid en gemeenten. Met de transitie wordt de verantwoordelijkheid voor deze jeugdhulp helemaal bij ons ondergebracht. Daarmee krijgen wij de regie over alle jeugdhulp. Wij zijn dan verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van de verschillende vormen van jeugdhulp en van gecertificeerde instellingen en moeten er voor zorgen dat ieder kind dat een vorm van jeugdhulp nodig heeft, deze ook krijgt.

Het is de bedoeling dat de nieuwe jeugdwet in 2015 in werking treedt. Gemeenten krijgen minder middelen voor de jeugdzorgtaken. Omdat gemeenten dicht bij de burgers staan worden wij geacht effectiever en efficiënter te kunnen werken en de preventie beter te kunnen organiseren. De opdracht van het Rijk is dan ook het jeugdzorgstelsel te hervormen en zo beter te regelen.

Wmo beleid

In 2007 betekende de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een omvangrijke heroriëntatie op en herordening van het gemeentelijke welzijns- en ondersteuningsbeleid. Uitgangspunt van de Wmo is dat iedereen –jong of oud, met of zonder beperkingen- mee moet kunnen doen in onze samenleving.

Onderdeel van de Wmo is op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien, en van ouders die problemen hebben met opvoeden. Deze Wmo-taak richt zich op de in onze gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders. Het gaat om jeugd bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen

kan worden. *Samen sterk!* Wmo beleid 2012 tot en met 2014 geeft ons het kader voor de uitvoering van deze preventieve taken. Deze hebben wij voor het overgrote deel bij het CJG neergelegd. Ook het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) aan jeugdigen valt onder de Wmo. Het gaat om het signaleren en bestrijden van risicofactoren, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Hiervoor zijn diverse zorgaanbieders actief op Schouwen-Duiveland.

Dat we te maken krijgen met veranderingen is een feit. Het is aan ons om hierop samen met de partners goed te anticiperen. Het is belangrijk om te weten waar we naar toe willen. De stappen die genomen worden, moeten bijdragen aan het beoogde resultaat. Daarom wordt hieronder eerst een beeld van de toekomst geschetst. Daarna wordt de strategie voor de periode 2013-2019 beschreven.

Schets van de toekomst

Schouwen-Duiveland heeft een breed en passend aanbod voor (kinder)opvang en onderwijs voor haar inwoners. De kwaliteit van de opvang en het onderwijs is hoog en er is voldoende aandacht voor de individuele eisen van ieder kind en iedere jongere. Alle kinderen gaan naar school en halen het maximale uit hun schoolloopbaan. Het onderwijs vergroot de zelfredzaamheid van jongeren en draagt bij aan actief burgerschap. Het onderwijsaanbod sluit aan op de behoefte van het eiland. Onderwijs, gemeente en bedrijfsleven werken hierin goed samen.

Er is een stevig fundament waardoor de (financiële) kwetsbaarheid van voorzieningen beperkt is. Het huisvestingsbeleid is afgestemd op onderwijsinhoudelijke vraagstukken en ontwikkelingen.

Samenwerken tussen de verschillende partijen is vanzelfsprekend. Ontwikkelingen in onderwijs, zorg en loopbaan zijn op elkaar afgestemd en ook de belangen van ouders worden serieus genomen. Kinderen, jongeren en ouders die extra ondersteuning nodig hebben krijgen dit zonder grote obstakels en drempels tegen te komen. De lijnen zijn kort. Wij geven prioriteit aan preventie om problemen te voorkomen. Door een goede signalering bieden wij tijdig ondersteuning en wanneer specialistische hulp toch nodig is, zetten we deze snel in.

Er wordt open en duidelijk gecommuniceerd. Betrokken partijen nemen elkaar mee in besluitvorming en lichten keuzes en besluiten helder toe.

Strategie voor 2013-2019

De situatie beschreven in de schets van de toekomst is niet iets wat morgen is bereikt. Het is een foto van het educatieve landschap zoals dit er in de toekomst uit zou kunnen zien. Uiteraard kunnen nieuwe ontwikkelingen in wetgeving, lokale veranderingen en nieuwe inzichten er toe leiden dat wij het gewenste beeld moeten bijstellen. Het is een dynamisch proces waarin de koers op een breed, passend en kwalitatief hoogwaardig aanbod van opvang en onderwijs, niet wijzigt. De weg er naar toe kunnen we tussentijds wel verleggen.

Een aantal elementen blijft ook bij het verleggen van deze weg overeind. Dit zijn de basisvoorwaarden. Deze staan hieronder puntsgewijs genoemd en zijn uitgangspunt bij het inspelen op ontwikkelingen en veranderingen en bij het realiseren van een aanpak:

- Schoolbesturen werken nauw samen met elkaar, met de gemeente en met andere (educatieve) partners.
- De gemeente faciliteert samenwerking tussen (educatieve) partners.
- Kwaliteit van het onderwijs is de belangrijkste pijler.
- Scholen en (kinder)opvang zijn zo georganiseerd dat zij flexibel kunnen inspelen op (maatschappelijke) veranderingen.
- Scholen bieden een breed aanbod aan leerlingen en/of ouders.
- Leraren en medewerkers in de (kinder)opvang zijn goed opgeleide professionals en zijn in staat de ondersteuningsbehoefte van leerlingen te herkennen.
- Huisvestingsbeleid zetten wij in samenhang met onderwijs inhoudelijke ontwikkelingen in.
- Een schoolomgeving is een veilige omgeving.
- Leerlingen leren zelfredzaam en weerbaar te zijn.
- Leerlingen krijgen maximale kansen zichzelf te ontwikkelen.
- Leerlingen die extra aandacht en begeleiding nodig hebben krijgen dit.
- Ouders en school dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het kind.
- Ouders zijn betrokken bij de school en maken samen met de school en kinderopvang afspraken over de ontwikkeling van hun kind.

- Het CJG heeft een centrale en coördinerende rol als het om opvoed- en jeugdhulp gaat.
- Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs werkt vanuit haar coördinerende rol als het om onderwijsondersteuningsvragen en kindgerelateerde problematiek gaat nauw samen met (educatieve) partners en gemeente.
- Moeilijke besluiten gaan we niet uit de weg.

Opdrachten voor Schouwen-Duiveland

De samenleving verandert, zo ook de wensen en eisen van de inwoners van de gemeente Schouwen-Duiveland. Wij hebben te maken met vergrijzing en ontgroening van onze bevolking. In de zorg wordt een groot beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en op de netwerken om hulpbehoevenden heen. Een toenemend aantal taken wordt vanuit de landelijke overheid naar de lokale overheid verlegd. Vaak gaat dit gepaard met een financiële korting. Wij staan dicht bij onze inwoners en worden daarom in staat geacht effectief te zijn in preventie en indien nodig vroegtijdige interventie. Wij, maar ook onze inwoners krijgen dus een toenemend aantal taken en verantwoordelijkheden.

Het onderwijs bereidt kinderen en jongeren voor op hun toekomst, zorgt voor zelfredzame burgers en draagt bij aan actief burgerschap. Het is daarom belangrijk om kwalitatief goed onderwijs te hebben. Kwalitatief goed onderwijs, is onderwijs dat kinderen en jongeren maximaal voorbereidt om op eigen benen te staan en actief deel te nemen aan de maatschappij. Het biedt jongeren de kans het maximale uit zich zelf te halen en stimuleert de ontwikkeling van talenten. Niet voor alle kinderen en jongeren is een soepele schoolloopbaan even vanzelfsprekend. De kinderen en de jongeren die extra aandacht en ondersteuning nodig hebben moeten dit ook krijgen. Onderwijs, begeleiding en zorg moeten goed op elkaar worden afgestemd, zodat ook deze kinderen maximale kansen hebben.

Samen met onze partners staan we voor veel uitdagingen. Om deze opgave tot een succes te brengen moeten wij samenwerken. Uiteraard heeft binnen deze samenwerking iedere partij en organisatie eigen taken en verantwoordelijkheden. Ook kunnen we niet alle vraagstukken tegelijk oppakken. Uit overleg tussen de gemeente, onderwijs, kinderopvang en zorg zijn drie kernthema's naar voren gekomen waarop wij de komende jaren inzetten, te weten:

- Demografische ontwikkelingen: Krimp als kans
- VVE en OKE wetgeving
- Preventie en zorg

Met het benoemen van deze kernthema's geven wij richting aan de gezamenlijke agenda voor de komende jaren. Dit betekent niet dat we geen andere onderwerpen bespreken. Bij het inzetten op deze kernthema's houden we rekening met de basisvoorwaarden eerder genoemd in dit hoofdstuk. Aan de hand van de drie kernthema's werken we onze ambities voor de komende jaren uit.

Demografische ontwikkelingen: Krimp als kans

De prognoses zijn duidelijk. Het aantal leerlingen op Schouwen-Duiveland daalt. Gevolg is kleinere scholen. Dit heeft direct gevolgen voor de betreffende locatie, maar indirect ook voor de omgeving. Wat als een school sluit? Wat betekent dit voor de omgeving? Waar gaan de leerlingen heen?

Omdat de krimp niet tot één locatie beperkt blijft en altijd gevolgen heeft voor een groter gebied, kunnen we dit niet als een geïsoleerd probleem zien. Omdat we weten dat het leerlingaantal nu al daalt, is afwachten geen reële optie meer. Door samen te werken moeten we nu anticiperen op deze ontwikkeling. Oplossingen zoeken binnen de eigen organisatie alleen is onvoldoende. Wanneer we niet nu anticiperen zal dit uiteindelijk leiden tot het onder druk komen staan van de kwaliteit van het onderwijs en een verschraving van het voorzieningenniveau.

Risico's

Aan een daling van het aantal leerlingen op een school zitten grote risico's. Zo zijn er financiële risico's, minder leerlingen betekent minder bekostiging. Maar scholen lopen ook risico's op het gebied van personeelsbeleid en de kwaliteit van het onderwijs. Deze risico's raken het schoolbestuur, de school, maar ook de leerkracht voor de klas en de leerling, ouders en gemeente. Daarnaast is het voor een dorpskern vaak moeilijk als een school moet sluiten, vooral als er geen goed alternatief is.

Kwaliteit van onderwijs staat voorop. Dat is de basis om kinderen en jongeren maximale kansen te bieden. Maar wat is kwalitatief goed onderwijs, en hoe bereik je dat? Wat is er nodig om goed onderwijs te kunnen bieden? Wij gaan hierover met onze educatieve partners in gesprek.

Wanneer de school te weinig leerlingen heeft en de risico's toenemen, kunnen we door slim samen te werken of zelfs voorzieningen te bundelen, hierop anticiperen. Hierbij kan het gaan over scholen, maar ook over de partners rond de school als kinderopvang, buitenschoolse opvang (BSO) en zorg- en welzijnsorganisaties. De gemeente zet in op die plekken waar de krimp scholen het eerst en het hardst raakt. Samenwerken tussen partners zorgt niet alleen voor een integraal educatief aanbod, maar maakt ook een gezonde exploitatie en gemeenschappelijk gebruik van voorzieningen en gebouwen mogelijk. Bij het zoeken naar oplossingen zijn criteria als kwaliteit van het aanbod van de verschillende partners, duurzaamheid, huisvesting en een solide financiële basis, leidend. Daarbij willen wij de huidige denominaties in het primair onderwijs behouden en de identiteit van de verschillende partners respecteren. Voor de (toekomstige) ouders wil de gemeente zoveel mogelijk aan de keuzevrijheid van opvang en onderwijs tegemoet komen.

Educatieve partners formuleren samen kwaliteitsstandaarden, op het gebied van: minimaal aantal leerlingen per voorziening; resultaten en opbrengsten bij kinderen en leerlingen; minimale voorzieningenniveau van locaties; de kwalificaties en competenties van personeel; materiële en financiële instandhouding van voorzieningen. Deze geformuleerde kwaliteitsstandaarden zijn uitgangspunt bij de aanpak van de gevolgen van krimp en worden besproken in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Voor het voortgezet onderwijs zet de gemeente in op instandhouding van het huidige onderwijsaanbod in de gemeente. Hierbij is het belangrijk dat het onderwijs dat wordt aangeboden past op de behoefte van de inwoners en aansluit op de arbeidsperspectieven binnen de gemeente. Voor de leerlingen die zijn aangewezen op het speciaal (basis)onderwijs zetten wij in op behoud van een lokale voorziening.

Ambities:

- Met kleine scholen (minder dan 45 leerlingen) en hun besturen direct in gesprek gaan over de toekomst en andere partijen, zoals dorpsraden, hierbij betrekken.
- Scholen die anticiperen op de ontwikkelingen zoveel mogelijk ondersteunen.
- Inzetten op intensieve samenwerking tussen scholen en (educatieve) partners.
- Bundelen van voorzieningen en op deze locatie werken vanuit één pedagogische visie.
- Huisvestingsbeleid koppelen aan de demografische ontwikkelingen en in dienst van onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen inzetten.
- Met het onderwijs in gesprek gaan over de invulling van criteria als kwaliteit, duurzaamheid, kind nabijheid en hoe deze zich tot elkaar verhouden.
- Afspraken maken over (voorkomen van) financiële risico's.
- Oplossingsrichtingen duidelijk communiceren naar alle betrokken partijen.

Voor en vroegschoolse educatie (VVE) en OKE wetgeving

Om kinderen maximale kansen te bieden op een succesvolle schoolcarrière, is het belangrijk om al in een vroeg stadium het juiste aanbod te bieden. Vooral voor die kinderen die een extra duwtje in de rug kunnen gebruiken om zo te voorkomen dat zij met een achterstand aan de basisschool beginnen. Het is dus belangrijk dat er een voldoende en kwalitatief hoog aanbod is van kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie.

Om deze kwaliteit te kunnen bieden is het belangrijk dat de randvoorwaarden goed zijn geregeld. Er zijn voldoende plaatsen en de kwaliteit van het aangeboden programma is hoog. Het programma wordt aangeboden door goed opgeleide professionals en voldoet aan de eisen die de wet OKE stelt. Alle voorschoolse- en vroegschoolse instellingen werken met een VVE programma, waarin een doorgaande lijn is gerealiseerd tussen voor- en vroegschoolse aanbod en deze voldoet aan de landelijke eisen. Het aanbod VVE omvat minimaal 10 uur per week en deze 10 uur worden op één locatie gegeven.

Er vindt structureel overleg plaats tussen voor- en vroegschoolse voorzieningen. In dit overleg staan de doorgaande leerlijn en warme overdracht centraal. VVE wordt daar aangeboden waar de meeste doelgroepkinderen vandaan komen. Er is een gemeentelijke VVE monitor en er wordt ingezet om een 100% toeleiding te realiseren. De ontwikkeling van kinderen wordt gevolgd en gemonitord. Bij de overstap van de opvang naar de basisschool vindt er een zogenaamde warme overdracht plaats. Hiervoor is een goede afstemming tussen de kinderopvang en het basisonderwijs essentieel.

Alle betrokkenen stellen het belang van ieder kind centraal en in het bijzonder kinderen met een verhoogd of hoog risico op opvoed- en opgroei problemen.

Ambities:

- Kinderopvang en scholen, die samenwerken, doen dit op basis van één pedagogische visie.
- Op Schouwen-Duiveland wordt één systeem gebruikt op de voor en vroegschool waarmee de

- ontwikkeling van de kinderen wordt gevolgd.
- Het is bekend waar de doelgroepkinderen vandaan komen en 100% van de doelgroepkinderen wordt bereikt.
- Een kind ontvangt het aanbod voor VVE op één locatie.
- Er is een gemeentebrede kwaliteitsmonitor VVE. Deze gaat minimaal in op het doelgroepbereik, de toeleiding, het gerealiseerde aanbod, het bereik en de kwaliteit van de opbrengsten bij kinderen.
- Goed opgeleide professionals geven het VVE aanbod.
- Er is een goed functionerend doorgaande leerlijn en bij de overstap vindt een warme overdracht plaats.
- Er is sprake van een gezond evenwicht tussen concurrentie en samenwerking.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de kinderopvang en het VVE aanbod en handelt hiernaar.

Preventie en zorg

Elk kind en elke jongere heeft recht op een optimaal klimaat om in op te groeien en te leren. Elke leerling moet de kans krijgen het beste uit zichzelf te halen. Een schoolomgeving is een veilige omgeving. Een veilige schoolomgeving bevordert de leerprestaties en vergroot de kansen van ieder kind en iedere jongere. Het doel is alle jeugdigen in Schouwen-Duiveland te laten participeren in de samenleving en hen mentaal en fysiek zo gezond mogelijk te houden of krijgen. Dit geldt ook voor kinderen met fysieke en/of gedragsproblemen.

Scholen hebben een groeiende verantwoordelijkheid in zorgtaken. Veel kinderen en jongeren hebben specifieke aandacht nodig. De invoering van passend onderwijs legt een grotere verantwoordelijkheid neer bij het reguliere onderwijs. Een goede zorgstructuur op de school is daarom belangrijk. Niet alleen de invoering van passend onderwijs heeft gevolgen, dat geldt ook voor de transitie jeugdzorg. Het is noodzakelijk dat we de ontwikkelingen rond passend onderwijs en de jeugdzorg in samenhang en samenwerking op lokaal, regionaal en provinciaal niveau oppakken.

Om problemen te voorkomen is preventie belangrijk. Het is van belang kinderen, en ook hun ouders, goed te informeren over de risico's van alcohol en roken en te informeren over een gezonde levensstijl, maar ook het gesprek aan te gaan over zaken als pesten en diversiteit. Soms gaat het niet goed en is interventie nodig. De school en de (kinder)opvang zijn plaatsen waar problemen worden gesignaleerd. Het is niet alleen belangrijk te signaleren maar ook te handelen als dit nodig is. Dit vraagt veel van onderwijsgevend personeel en medewerkers van de kinderopvang. Personeel moet hierin worden geschoold en ondersteund. Niet alleen de interne zorgstructuur moet op orde zijn, maar deze moet ook goed aansluiten op de externe zorgstructuren.

Gemeente, het onderwijsveld en jeugdzorginstellingen hebben de verantwoordelijkheid om verbindingen tussen onderwijs en zorg goed te organiseren. Het CJG heeft hierin een centrale en coördinerende rol. Zorgaanbieders formuleren onder regie van het CJG doorgaande zorglijnen en zorgen ervoor dat deze transparant zijn en aansluiten op het onderwijs. Hierdoor kan binnen het Zorg AdviesTeam (ZAT) efficiënt en effectief worden ingespeeld op hulpvragen. Wij gaan uit van het principe één kind/gezin – één plan – één regisseur. Dit betekent dat wij ouders betrekken en zien als gelijkwaardige educatieve partners. We maken heldere afspraken over de aanpak van problemen als die dreigen vast te lopen. We schalen op waar nodig en schalen af waar kan en zijn in staat dit snel te doen. Onder regie van het CJG bieden zorgaanbieders een totaalpakket van goede voorlichting en preventie aan voor voorschoolse voorzieningen, onderwijs, ouders en leerlingen.

Ieder kind en iedere jongere heeft een plek in het onderwijs. We dringen schoolverzuim en schooluitval terug. We zetten fors in op het terugdringen van het aantal schoolverlaters zonder startkwalificatie. Hiervoor werken scholen nauw samen met het regionaal bureau leerplicht.

Ambities

- Er is een goed functionerende doorgaande leer- en zorglijn van 0-23 jaar.
- Alle scholen hebben een hebben een goedwerkende interne zorgstructuur en deze sluit aan op de externe zorgstructuren.
- Alle scholen voldoen aan het basisondersteuningsprofiel, eventueel is deze 'basiszorg' in het kader van passend onderwijs aangevuld met 'extra zorg'.
- Alle scholen maken gebruik van een Zorg AdviesTeam.
- Er is een samenhangend preventie- en zorgaanbod voor scholen.
- Ouders worden nadrukkelijk betrokken bij de zorg voor hun kind.

- Er is structureel overleg met het samenwerkingsverband passend onderwijs, waarbij met elkaars belangen en verantwoordelijkheden rekening wordt gehouden.
- Zorg, huisvesting en leerlingvervoer wordt in samenhang opgepakt.
- Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid in de aansluiting van onderwijs en zorg, het CJG heeft hier een centrale en coördinerende rol in.
- Er is extra aandacht voor kinderen en jongeren met een verhoogde kans gezondheidsachterstanden.
- Bij zorgleerlingen is extra aandacht bij de overdracht tussen (kinder)opvang en primair onderwijs, voortgezet onderwijs en Middelbaar beroepsonderwijs.
- Schouwen-Duiveland heeft een eigen voorziening voor speciaal (basis) onderwijs.
- Er zijn geen thuiszitters op Schouwen-Duiveland.

Hoe willen we dit bereiken?

4

Kwaliteit en samenwerken zijn de rode draad door deze visie en daarmee ook essentieel voor de uitvoering van de ambities. Een kwalitatief zo goed mogelijk aanbod van voorzieningen of het nu om (kinder) opvang, zorg of onderwijs gaat, dat is het doel. Om dit te kunnen bereiken is samenwerken een belangrijke voorwaarde. Samenwerken is niet iets dat altijd vanzelfsprekend is. Hiervoor is vertrouwen nodig. Wij zien het belang van een goede samenwerking. Daarom hebben wij ervoor gekozen om op de weg naar deze onderwijsvisie en voor de uitvoering samen met het onderwijsveld en andere (educatieve) partners op te trekken.

Lokaal Educatieve Agenda

In de Wet voor primair onderwijs (artikel 167a) en de Wet voor voortgezet onderwijs (artikel 118a) staat dat wij met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties een overlegplicht hebben. Dit overleg moet gericht zijn op het maken van afspraken en meetbare doelen. Alle partijen moeten met deze afspraken instemmen en leggen aan elkaar verantwoording af. Het instrument hiervoor is de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Bij het uitvoeren van deze agenda trekken wij samen met de schoolbesturen op. Wij dragen als gelijkwaardige partners allemaal verantwoordelijkheid om van deze agenda een succes te maken.

Samenwerken binnen de LEA

Het lokale onderwijs- en jeugdbeleid omvat verschillende beleidsterreinen. Wij, de schoolbesturen en overige partijen hebben hierin hun eigen rol. Op sommige terreinen ligt een rol wettelijk vast, op andere terreinen moeten de partijen als gelijkwaardige partners onderling overleggen en afspraken maken.

Onderstaand schema geeft op een aantal belangrijke thema's de verantwoordelijkheden weer:

Eindverantwoording	Educatieve partners	In overleg	Gemeente
Uitvoering	Educatieve partners	Gemeente en educatieve partners	Gemeente
Beleidsthema's	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit van opbrengsten en onderwijsprestaties • Taalbeleid • Ouderbetrokkenheid • Doorstroom po-vo • Doorgaande leerlijnen en referentieniveaus • Passend Onderwijs <ul style="list-style-type: none"> - Zorgplicht - Dekkend netwerk voor zorgleerlingen - Inrichting SBO en SO • Bestrijding onderwijsachterstanden w.o. VVE • Toegankelijkheid • Samenwerking schoolbesturen 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) • Vroegsignalering • Zorg in en om de school • Voortijdig schoolverlaten • Afgestemd aanbod scholen en schoolsoorten • Schoolmaatschappelijk werk • Passend Onderwijs (o.a. huisvesting, leerlingvervoer en lokale jeugdagenda) • Leren en werken • Kinderopvang • Brede school • ZAT teams 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerplicht en schoolverzuim • Huisvesting • Leerlingvervoer • Veiligheid rond de school • Peuteropvang • CJG • OKE wetgeving • Voorschoolse educatie • Harmonisatie voorschoolse voorzieningen • Preventief lokaal jeugdbeleid

Uitvoering

Samen met onze educatieve partners hebben wij gesproken over de toekomst van het onderwijs op Schouwen-Duiveland. Gezamenlijk hebben wij de onderwijsvisie opgesteld. De ambities moeten verder worden uitgewerkt. Binnen de LEA zullen wij samen met deze partners de ambities vertalen in concrete plannen. In de LEA worden minimaal de drie kernthema's uit het vorige hoofdstuk besproken. Daarnaast kunnen alle deelnemende partijen relevante onderwerpen agenderen. De partijen nemen op basis van gelijkwaardigheid deel aan de LEA.

Aan de LEA nemen minimaal gemeente, schoolbesturen en bestuurders van voorschoolse voorzieningen deel. Afhankelijk van het onderwerp kunnen ook andere partners aansluiten, zoals bijvoorbeeld het CJG. Om efficiënt, effectief en slagvaardig te kunnen opereren in een LEA is het belangrijk dat de juiste mensen aan tafel zitten en dat we de juiste structuur kiezen. Naast het bestuurlijk overleg is het belangrijk om overleggen of werkgroepen in te stellen. Deze overleggen en werkgroepen bereiden onderwerpen inhoudelijk voor en worden samengesteld op basis van het onderwerp.

Regionaal educatieve agenda

Binnen de Oosterschelderegio wordt op veel vlakken samenwerkt door gemeenten, onderwijsinstellingen, instellingen voor (kinder)opvang en zorgpartners. Op dit moment wordt er een Regionale Educatieve Agenda (REA) ingericht. Binnen dit platform wordt door gemeenten, onderwijs en partners gesproken over gemeente overstijgende onderwerpen zoals passend onderwijs, leerlingvervoer, leerplicht en voortijdig schoolverlaten. Deze onderwerpen komen ook terug op de LEA van de individuele gemeenten. Het is daarom belangrijk zorgvuldig te beoordelen en goed af te spreken of een onderwerp lokaal, regionaal of zowel in de LEA als REA moet worden besproken.

Financiën

De vastgestelde visie is voor ons het uitgangspunt bij de inzet en toekenning van financiële middelen aan organisaties. De inzet van de middelen bespreken we in de LEA en we zetten de middelen in om de ambities uit de onderwijsvisie te realiseren. Hierbij gaan we uit van het principe van cofinanciering. Ook van schoolbesturen wordt verwacht dat zij vanuit hun verantwoordelijkheid hun financiële middelen, die zij ontvangen vanuit het Rijk en geormerkt zijn voor de thema's uit de Lokaal Educatieve Agenda, structureel inzetten om het gezamenlijk afgesproken beleid te realiseren.

Monitor en evaluatie

Onze ambities zijn niet morgen gerealiseerd. Het is daarom belangrijk dat we onze inzet goed volgen om zicht te krijgen op welke ambities worden gehaald en welke niet, maar ook om waar nodig bij te kunnen sturen. Door alle ontwikkelingen in landelijke regelgeving en lokale veranderingen kan het best zijn dat over een paar jaar er een andere inzet nodig is dan we nu voorzien. Op basis van een nog op te stellen monitor leggen wij en onze educatieve partners verantwoording aan elkaar af. Ook gebruiken wij de verzamelde informatie om verantwoording aan de gemeenteraad af te leggen over de voortgang.

Bijlage 1 De spreiding van voorschoolse voorzieningen en het primair onderwijs over de gemeente

Brouwershaven

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS De Schoener	Peutergroep Haven Zuidzijde (Kibeo)
CBS De Schouw	

Bruinisse

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS De Meerpaal	Kinderdagverblijf en peuteropvang De Krukels (KOOS)
Ds. P.v. Dijkeshoel	Peuteropvang. Ds. P. v. Dijkeshoel
CBS Op Dreef	Kinderdagverblijf 't Voortvarend scheepje
	Peutergroep Dreef Bruinisse (Kibeo)
	Kindercentrum Jip (KOOS)

Burgh-Haamstede

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS De Kirreweie (met dependance)	Kinderdagverblijf Kloostertuin (Kibeo)
CBS Onder de Wieken	Peuterspeelzaal Speelpret
	Kinderdagverblijf Meneer de Koekepeer (KOOS)

Dreischor

Primair onderwijs	Voorschools
OBS De Klimop	Peutergroep Beatrixstraat (Kibeo)

Ellemeet

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS 't Meetje	Niet aanwezig

Kerkwerve

Primair Onderwijs	Voorschools
CBS Samuel	Peutergroep Kerkwerve (Kibeo)

Nieuwerkerk

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS Duiveland	Kinderdagverblijf Poststraat (Kibeo)
School met de Bijbel	Kinderdagverblijf en peuteropvang De Gruttepikkertjes (KOOS)

Noordwelle

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS De Stove	Kinderdagverblijf Teun

Oosterland

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS De Oosterburcht	Kinderdagverblijf en peutergroep Dr. Schutterstraat (Kibeo)
Ds. Joh. Bogermanschool	Peuteropvang Ds. Joh. Bogermanschool

Ouwerkerk

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS 't Stoojfe	Niet aanwezig

Renesse

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS 't Staepelhof	Kindcentrum Koos at Sea (KOOS)
	Kinderdagverblijf en peuteropvang 't Opstapje (KOOS)

Scharendijke

Primair Onderwijs	Voorschools
CBS Helchersee	Kindcentrum Knofje (KOOS)
	Kindcentrum Mckroos (KOOS)
	Aan de hand Brijdorpe

Sirjansland

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS Duiveland	Niet aanwezig

Zierikzee

Primair Onderwijs	Voorschools
OBS Binnen de Veste	Kinderdagverblijf en peuteropvang Harlekijn (KOOS)
OBS 't Kofschip	Kindcentrum De Petteflet (KOOS)
OBS Theo Thijssen	Kindcentrum Kinderkeet (KOOS)
CBS J.L. de Jonge	Koning Koos (KOOS)
CBS J.W. v.d. Doel	Kinderdagverblijf Kaersenmakerstraat (Kibeo)
St. Willibrordus	Kinderdagverblijf Raamstraat (Kibeo)
	Kinderdagverblijf en peutergroep Kwibus (KOOS)
	Kinderdagverblijf Scheldestraat (Kibeo)
	Kinderdagverblijf E. Sandstromweg (Kibeo)
	Kinderdagverblijf H. Molenstraat (Kibeo)

Zonnemaire

Primair onderwijs	Voorschools
CBS de Zonnewijzer	Niet aanwezig

In de kernen Serooskerke en Noordgouwe zijn geen voorzieningen voor zowel voorschoolse opvang als primair onderwijs.

Bijlage 2 Voorschoolse voorzieningen

De gemeente kent de volgende organisaties die voorschoolse voorzieningen (kinderdagverblijven en/of peuteropvang) in stand houden:

Stichting Koos Kids	16 locaties
Stichting Kibeo	12 locaties
't Voortvarende scheepje	1 locatie
Peuterspeelzaal Speelpret	1 locatie
Kinderopvang Teun	1 locatie
Aan de hand Brijdorpe	1 locatie

Stichting KOOS Kids, kinderopvang Teun en kinderopvang Aan de hand Brijdorpe exploiteren alleen maar kinderopvang in de gemeente Schouwen-Duiveland. Stichting Kibeo exploiteert naast de locaties op Schouwen-Duiveland ook de kinderopvang in andere gemeenten (onder andere Goes, Noord-Beveland, Borsele, Reimerswaal en Kapelle). Stichting 't Voortvarend scheepje is een particuliere stichting die vooral kinderopvang exploiteert op Goeree Overflakkee.

Hierbij is de Gastouderopvang buiten beschouwing gelaten. Het aantal locaties fluctueert sterk en zij spelen ook geen rol bij het realiseren van een doorgaande lijn voor Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Aantal 2 en 3 jarigen die van een voorschoolse voorziening gebruik maken

2011	Aantal
KOOS Kids	397
Stichting Kibeo	144

Bijlage 3 Scholen voor primair onderwijs

In de gemeente Schouwen-Duiveland houden de volgende besturen scholen voor primair onderwijs in stand:

Stichting Obase (openbaar onderwijs)	14 locaties 1 speciaal basis onderwijs
Stichting Radar (protestant christelijk onderwijs)	7 locaties
Stichting Prisma (katholiek en interconfessioneel onderwijs)	1 locatie
Stichting CBS Op de Dreef	1 locatie
Gereformeerde gemeente Nederland	1 locatie
Vereniging School met de Bijbel	1 locatie
Ver. Basisonderwijs op Reformatorische grondslag	1 locatie

Alle besturen hebben alleen scholen in de gemeente Schouwen-Duiveland, uitgezonderd Stichting Prisma. Deze laatste heeft ook 5 scholen in andere gemeenten in de provincie Zeeland.

Leerlingaantallen primair onderwijs

Deze paragraaf toont de ontwikkeling van het leerlingaantallen over de laatste 5 jaren. Deze zijn gebaseerd op de jaarlijkse oktobertelling van het ministerie van OCW.

In de laatste kolom is het normatieve aantal groepen opgenomen op basis van de telling van 2011. Dit getal geeft aan hoeveel groepen een locatie kan onderhouden vanuit de toegekende normatieve formatie van het ministerie.

Openbaar onderwijs

School	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Normatief aantal groepen
OBS 't Meetje	43	44	45	34	26	30	2
OBS Duiveland (Nieuwerkerk)	151	151	155	145	133	133	6
OBS Duiveland (Sirjansland)	48	48	49	44	45	37	3
OBS Theo Thijssen	66	71	88	101	97	116	5
OBS Oosterburcht	116	115	112	106	93	83	5
OBS 't Kofschip	153	157	147	144	137	150	6
OBS De Schoener	95	88	86	82	76	74	4
OBS 't Stooftje	77	70	71	65	54	51	3
OBS Binnen de Veste	211	201	197	218	217	216	9
OBS 't Staepelhof	108	107	105	121	95	88	5
OBS De Stove	33	42	42	37	36	22	3
OBS De Klimop	98	95	107	96	89	77	4
OBS Kirreweie	204	191	195	176	182	158	8
OBS De Meerpaal	180	174	166	177	169	163	7
Totaal	1583	1554	1565	1509	1449	1398	

De locaties OBS Duiveland (Nieuwerkerk) en OBS Duiveland (Sirjansland) zijn één school met nevenvestiging evenals OBS 't Staepelhof (Renesse) en OBS De Stove (Noordwelle).

Protestant Christelijk Onderwijs

School	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Normatief aantal groepen
CBS de Schouw	55	53	50	47	44	43	3
CBS Samuel	107	104	96	87	86	76	4
CBS Zonnewijzer	75	65	57	59	49	34	3
CBS Onder de Wieken	112	108	110	98	97	96	5
CBS Helchersee	69	67	60	59	68	68	4
CBS W.v.d. Doel	204	210	201	180	178	161	7
CBS J.L. de Jonge	77	81	71	75	84	97	4
Totaal	699	688	645	605	606	575	

School	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Normatief aantal groepen
CBS Op Dreef	177	172	172	160	155	145	6

Reformatorisch onderwijs

School	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Normatief aantal groepen
Ds. Joh. Bogerman	138	143	146	155	144	140	6

School	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Normatief aantal groepen
School met de Bijbel	188	193	186	188	185	185	8

School	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Normatief aantal groepen
Ds. P. van Dijke	107	114	116	121	123	124	6

Katholiek onderwijs

School	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Normatief aantal groepen
St. Willibrordus	278	262	259	253	224	224	9

Bijlage 4 Voortgezet Onderwijs

In de gemeente Schouwen-Duiveland is een school voor voortgezet onderwijs (vo) gevestigd te Zierikzee: Pontes Scholengemeenschap, locatie Pieter Zeeman. Deze locatie is onderdeel van Pontes Scholengemeenschap, die ook in Goes 2 locaties voor het vo in stand houdt.

Leerlingaantallen Pontes Pieter Zeeman

	2010	2011
Brugklas	253	249
Basis/kaderberoeps	157	172
VMBO theoretisch	188	217
Havo	253	255
VWO	166	185
totaal	1022	1104

Bijlage 5 Speciaal (basis)onderwijs

In de gemeente Schouwen-Duiveland zijn twee scholen voor speciaal (basis)onderwijs (S(B)O) gevestigd. SBO De Meie valt onder het bestuur van de Stichting Obase en de Beatrixschool een school voor Speciaal Onderwijs (SO) uit cluster 3 valt onder het bestuur van Stichting de Korre.

Leerlingaantallen 2011

SBO de Meie	60 leerlingen
SO Beatrixschool	33 leerlingen
Praktijkschool (VO)	25 leerlingen

SBO De Meie verzorgt onderwijs voor leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar.
De Beatrixschool heeft leerlingen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar.

Bijlage 6 Prognose aantallen jeugdigen 0 tot en met 23 jaar

bevolking o t/m 23 jaar	
2011	8.522
2012	8.445
2013	8.371
2014	8.283
2015	8.152
2016	8.017
2017	7.893
2018	7.761
2019	7.636
2020	7.503
2021	7.376
2022	7.275
2023	7.145
2024	7.029
2025	6.909
2026	6.813
2027	6.712
2028	6.648
2029	6.567
2030	6.524

Bron: Provincie Zeeland

Bijlage 7 Prognoses kind- en leerlingaantallen

Voorschoolse voorzieningen

Aantal 2 en 3 jarigen dat een beroep kan doen op voorschoolse voorzieningen.

	2013	2014	2015	2016	2017	2022	2027	2030
2 jarigen	304	296	292	285	286	276	275	274
3 jarigen	313	308	298	295	287	280	272	269

Primair onderwijs

School	2013	2014	2015	2016	2017	2022	2027	2031
t Meetje	21	21	21	20	18	17	16	16
Duiveland	131	129	126	122	120	113	107	102
Duiveland	41	38	38	36	34	30	29	28
Theo Thijssenschool	99	101	106	108	106	102	97	94
De Oosterburcht	94	92	89	87	85	80	76	72
t Kofschip	137	134	137	133	132	127	120	117
De Schoener	78	74	73	70	67	65	60	57
t Stooftje	53	52	51	49	48	45	43	41
Binnen de Veste	211	208	210	205	203	193	183	177
t Staepel'of	95	96	94	91	89	84	78	72
De Stove	34	33	31	29	29	27	25	24
De Klimop	84	82	83	80	76	71	64	63
De Kirreweie	169	157	153	146	136	115	99	86
De Meerpaal	165	164	161	160	158	153	149	141
Totaal Openbaar onderwijs	1412	1381	1373	1336	1301	1222	1146	1090

School	2013	2014	2015	2016	2017	2022	2027	2031
De Schouw	43	40	38	36	34	33	30	29
Samuel	77	73	67	63	60	55	51	47
De Zonnewijzer	47	46	46	45	43	39	36	34
Onder de Wieken	88	81	78	73	68	57	49	42
Helcherseeschool	66	68	68	69	66	61	56	52
Jan Wouter v. d. Doel	175	173	176	171	170	164	156	152
Joh. Louis de Jonge	83	81	82	80	80	77	73	71
Op Dreef	137	131	124	118	117	113	110	105
Totaal Prot. Christelijk Onderwijs	716	693	679	655	638	599	561	532

School	2013	2014	2015	2016	2017	2022	2027	2031
Ds. J. Bogermanschool	142	140	136	133	130	123	117	111
School met de Bijbel	183	180	175	170	166	157	148	141
Ds. Pieter van Dijke	127	132	136	140	139	134	129	123
Totaal Reformatorisch Onderwijs	452	452	447	443	435	414	394	375

School	2013	2014	2015	2016	2017	2022	2027	2031
St. Willibrordus	221	210	205	192	190	182	172	167
Totaal katholiek onderwijs	221	210	205	192	190	182	172	167

Totaal Schouwen-Duiveland	2801	2736	2704	2626	2564	2417	2273	2164
----------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Speciaal onderwijs

School	2013	2014	2015	2016	2017	2022	2027	2031
De Meie	58	57	56	54	53	50	47	45
Beatrixschool	32	31	31	30	29	28	26	25
Totaal	90	88	87	84	82	78	73	70

Voortgezet onderwijs

School	2013	2014	2015	2016	2017	2022	2027	2031
Pieter Zeeman Pontes	1092	1088	1081	1079	1074	945	882	839
Pontes Praktijkschool	22	22	22	21	21	18	17	16
Totaal	1114	1110	1103	1100	1095	963	899	855

Bijlage 8 De educatieve partners

De educatieve partners, die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van deze visie en deze onderschrijven zijn:

- Radar -Vereniging voor het Protestant Christelijke Onderwijs Schouwen te Brouwershaven
- Stichting Obase - Openbaar Primair Onderwijs Schouwen-Duiveland te Zierikzee
- Stichting Prisma. Katholiek en Interconfessioneel Primair Onderwijs Zeeland
- CBS Op Dreef te Bruinisse
- Gereformeerde gemeente Nederland. Ds. Pieter van Dijkeshool te Bruinisse
- Vereniging School met de Bijbel te Nieuwerkerk
- Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op reformatorische grondslag te Oosterland
- Pontes Scholengroep, locatie Pieter Zeeman te Zierikzee
- Stichting Kibeo te Goes
- Stichting Koos Kinderopvang te Zierikzee
- CJG Schouwen-Duiveland te Zierikzee
- SWV WSNS Schouwen-Duiveland te Vlissingen
- Colon. SWV reformatorisch PO Zeeland te Kapelle
- Stichting de Korre te 's Heer Arendskerke.
- Kinderopvang Het Voortvarend Scheepje te Bruinisse

Bijlage 9 Gebruikte afkortingen

CJG	Centrum voor Jeugd en gezin.
KDV	Kinderdagverblijf
LEA	Lokaal educatieve agenda
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
OKE wetgeving	Wet onderwijskansen en educatie
PO	Primair onderwijs
REA	Regionaal Educatieve Agenda
SBO	Speciaal basisonderwijs
SO Cluster 3	Speciaal onderwijs voor leerlingen met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking, langdurig zieke leerlingen en meervoudig gehandicapte leerlingen
SO Cluster 4	Speciaal onderwijs voor leerlingen met ernstige sociaal-emotionele problematiek en/of psychiatrische problematiek
VO	Voortgezet onderwijs
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WPO	Wet primair onderwijs
ZAT	Zorgadviesteam

Laan van St. Hilaire 2
4301 SH Zierikzee

Postadres:
Postbus 5555
4300 JA Zierikzee

T (0111) 452 000
F (0111) 452 452

gemeente@schouwen-duiveland.nl
www.schouwen-duiveland.nl